

Ali Yaman (İstanbul Üniversitesi)

Aleviler yüzyıllarca Osmanlı idaresinden baskı görmüş bir topluluk olduklarından yeni cumhuriyet idaresini coşkuyla karşıladılar. Cumhuriyetin ilk yıllarında gerçekleştirilen reformlar ise onları bütünüyle olmasa da memnun eden reformlardı. Eğitim birliği yasası, yeni alfabenin kabulü, şeyhülislamlık kurumunun kaldırılması, kadın-erkek eşitliğine yönelik düzenlemeler, halifelik kurumunun kaldırılması ve laik esaslara dayalı bir hukuk sistemine yönelmesi Alevileri hoşnut eden gelişmelerdendir.

Ancak Alevileri üzen gelişmeler de yaşanmadı değil. Bunlardan 1921’de meydana gelen Koçgiri olaylarında yoğun şiddet uygulandı. Yine 1925’te tekke ve Zaviyelerin kapatılması ile de Aleviler olumsuz yönde etkilendiler. Alevilerin toplanma yerleri genellikle tekkelerinin ve ocaklarının bulunduğu yerlerdi. Sünniler bu yerler kapatılınca camilerde aynı işlevleri görürlerken Aleviler böyle bir olanağın yokluğunda ibadetlerini yine gizli yürütmek zorunda kaldılar. Son olarak 1937’de Dersim Olayları sırasında da o zamanki idarecilerin oldukça basiretsiz tutumları nedeniyle birçok masum insan acımasızca yokedildi. Bu olay sonrasında aralarında Dedelerin de bulunduğu birçok insan sürgün edilerek Dersim adı Tunceli’ye dönüştürüldü. Aleviler bütün bu olumsuzluklara karşı tepkilerini, ilk başlarda halka yakın bir görüntü sergileyen Demokrat Parti’ye oy vererek gösterdiler. Ancak 1950’lerin ortalarına gelindiğinde Demokrat Parti’nin dini politikaya alet eden ve sünnileri kullanmaya yönelik politikaları üzerine Aleviler 27 Mayıs hareketini desteklediler.

Özellikle 1960’lar Türkiye’de kırdan kente doğru yoğun göç akımının başladığı bir dönemdir. Bu göç akımı sonrasında sadece büyük kentlere değil, başta Almanya olmak üzere dünyanın değişik ülkelerine de yoğun bir işgücü göçü yaşandı.

Yine 1960’lardan itibaren Türkiye’de sol akımlar yaygınlık ve etkinlik kazandı. Aleviler de ağırlıklı olarak sol hareketlere destek verdiler. Bu dönemde özellikle genç kuşaklar Alevilik inanç ve geleneklerini küçümseme eğilimine girdiler. Giderek Alevilikle ilgili bilgilerden uzaklaştılar, Cemler gittikçe daha az yapılır olmaya başladı.

Bu dönemde de Alevilik daha çok sözlü geleneğin yaşatıcısı ozanlar ve aşıklar tarafından yaşatılmaktaydı. Aşık Veysel, Aşık Daimi, Feyzullah Çınar, Davut Sulari ve Mahmut Erdal bu geleneğin temsilcilerinin bazılarıdır. Ayrıca az sayıda ve akademik alanda olmasa da çeşitli

kitapların yayınlandığını görmekteyiz. Yüzyıllardır yazılı geleneğin taşıdığı Aleviliğin yazılı kültüre geçişi tabiki birden olamazdı. Alevilik alanında 1980'li yıllara gelene dek yayın faaliyeti ağırlıklı olarak, deyişler ve nefeslerin “divanların; tarihi romanların, buyruk hüsniye, vilayetname” gibi kitapların üzerinde yoğunlaştı ve özellikle halk katında bu tür çalışmalar rağbet gördü. 1960'lardan sonra da Alevîlik-Bektaşîlik konusu ne yazık ki üniversitelerin ve devletin ilgisinden mahrum kalmayı sürdürdü. Anadolu'nun bu eşsiz inanç ve kültür hazinesine layık olduğu değer verilmedi.

1960'lı yılların ikinci yarısından itibaren Alevilerin, CEM (Abidin Özgünay), EHLİBEYT (Doğan Kılıç Şeyh Hasanlı) ve GERÇEKLER (Mehmet Yaman) adlı süreli yayın organlarını çıkardıklarını görüyoruz. Bu konuda öncü sayılabilecek bu yayın organları fazla ömürlü olamamışlar, ekonomik sorunlardan dolayı kapanmak zorunda kalmışlardır.

Yine 1960'lı yılların ikinci yarısından sonra Türkiye siyasal yaşamına Alevilerce kurulmuş bulunan Birlik Partisi katıldı. Bu parti bir grup Alevi kökenli siyaset adamınca 17 Ekim 1966'da kuruldu ve başkanlığına Hasan Tahsin Berkman getirildi. Birlik Partisi'nin amblemi Hz. Ali'yi simgeleyen bir aslanla, onun çevresinde Oniki İmamı simgeleyen oniki yıldızdan oluşuyordu. Parti programında din ve vicdan özgürlüğü vurgulanıyor, kamu düzenine, genel ahlaka ve yasalara aykırı olmayan ibadetlerin serbest bırakılması isteniyordu. 1967'de genel başkanlığa Hüseyin Balan getirildi. Birlik Partisi 1969 seçimlerinde % 2.8 Oy oranı ile 8 milletvekilliği kazandı. Daha sonra Millet Partisi'nden istifa eden 2 milletvekili de Birlik Partisi'ne katıldı. 1969 Kasımında parti başkanlığına Mustafa Timisi seçildi. 1970'de Birlik Partisi'nin bazı milletvekilleri Adalet Partisi'ne geçti. Bu milletvekilleri partiden ihraç edildiler, ancak kamuoyunda partinin imajı büyük bir darbe aldı. Parti 1973'te Türkiye Birlik Partisi adıyla girdiği seçimlerden sadece bir milletvekilliği elde edebildi. Daha sonraki seçimlerde oy oranı sürekli düştü ve 1977'den sonra siyasal etkinliğini tümüyle yitirdi.

Aleviler gerici ve ırkçı saldırılardan Cumhuriyet döneminde de nasibini aldı. 1978'deki Maraş ve 1980'deki Çorum Olayları bunların Türkiye tarihine bir kara leke olarak geçen en kanlılarından. Yüzlerce insanın öldüğü ve göçettiği bu olaylar sırasında devlet yurttaşlarını, gözü dönmüş ırkçı ve gerici saldırganlara karşı koruyamamış üstelik suçlular kısa süre sonra serbest bırakılarak, bazıları milletvekili bile olabilmişlerdir.

1980 SONRASI ALEVİLİK

Seksenli yılların sonlarına doğru Alevilik derlenip toparlanmış ve yeniden örgütlenmeye başlamıştır. Alevilik konulu yayınlarda adeta bir patlama yaşanmış, birçok yayın organı çıkarılmaya başlanmıştır. Bunlar arasında Alevilerin Sesi, Cem, Nefes, Kervan, Yurtta Birlik, Pir

Sultan Abdal ve Gönüllerin Sesi sayılabilir. Avrupa’da ve Türkiye’de Dernekler, Vakıflar ve Dergahlar olmak üzere üç değişik çatı altında örgütlenme hareketleri yoğunluk kazanmıştır. Bu olumlu gelişmeler sonrasında Alevilerin bilinçli bir şekilde örgütlenmeleri ve güçlenmelerinden rahatsız olan kimi odaklar devletin beceriksizliğinden de yararlanarak Sivas ve Gazi Olaylarını tezgahlamışlardır.

Bu dönemde de Alevilerin ve onların gereksinimlerinin devlet tarafından dikkate alındığını söylemek mümkün değildir. Ancak yine devlet yükselen siyasal islam karşısında Alevileri ileri sürmekten de geri kalmamaktadır. Devlet çok yanlış olarak, milyonlarca Alevinin yüzyıllar boyunca ihmal edilmiş haklı taleplerini karşılayacağı yerde, 80’li yıllarda güçlenmesine destek verdiği siyasal islamcı grupların kontrol edilebilmesi için Alevileri kullanma yoluna gitmektedir. Laikiliğin sigortası olarak alevilik lanse edilmektedir ki bu oldukça yanlış ve sakıncalı bir tutumdur. Türkiye’de bazı konuların sigortalı olup olmaması hem sünni hem alevi kesimlerin ortak oydaşması ile mümkündür.

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana devletin din işlerini yürüten Diyanet İşleri Başkanlığı sadece Sünni Hanefi mezhebine mensup yurttaşların gereksinimlerini karşılayan bir kurum olmuştur. Zaman zaman bu kurumun başkanları ve görevlileri Alevileri itham edici, küçümseyici açıklamalarda da bulunmuşlardır. Son yıllarda Diyanetin de devletin politikalarına uyarak çarkettiğini görüyoruz. Diyanet bu politika değişikliğinin doğal bir sonucu olarak Alevilik konusunda çeşitli toplantılar düzenlemiş Aleviliği kendi sakat anlayışı doğrultusunda yönlendirmeye ve Aleviliği kendi görüşleri doğrultusunda tanımlamaya çalışmıştır. Oysa Diyanet’in Aleviliği nasıl tanımladığının Aleviler için hiçbir önemi yoktur. Diyanet İşleri Başkanlığı ya Anadolu’daki Aleviler’in inanç ve düşüncelerine saygı duyarak dayatmacı mantığını terkederek onları oldukları gibi kabul edecek , ya da bu zamana kadar yaptığı gibi milyonlarca Alevi’yi görmezden gelmeye devam edecektir.

Örgütlenme konusunda şunları söyleyebiliriz : 1990’lı yıllara gelinceye kadar ki dönemde Alevilerin sınırlı bir dernekleşme çabası içerisinde bulunduklarını görüyoruz. Bu derneklerden en eskileri ve en bilinenleri Hacı Bektaş Veli ve Karaca Ahmet Dernekleridir. Şahkulu Derneği ise seksenli yılların ortalarında kurulmuştur. Yine bu dönemde belirli yöre ve köy derneklerinin de kuruldukları görülmektedir. 1990’lı yıllarla birlikte dernekleşme faaliyetlerinde de büyük artış görüldü. Bugünkü durumuna gelmesinde devletin de büyük katkısı olan siyasallaşmış sünni İslam’ın neredeyse kontrol edilemeyecek bir duruma erişmesinin de, Alevilerin dernekleşme, vakıflaşma türü faaliyetlerini hızlandırdığı söylenebilir.

“Sivas Olayı”, “Karacaahmet Cemevi’nin Yıkılması” ve “Gazi Olayı” gibi kriz zamanlarının ve bu olayların toplumdaki yansımalarının da Alevileri inanç ve kültür alanında birleştirdiği, birlikte

hareket etme güdüsünü aşıladığını gözlemekteyiz. Pir Sultan Abdal Kültür, Pir Sultan Abdal Canlar, Hacı Bektaş Veli ve diğer adlar altında yüzlerce dernek hem büyük şehirlerde hem diğer şehirlerde şubeler ve merkezler şeklinde kurulmuş bulunmaktadır. Yöresel derneklerin sayısında da hızlı bir artış yaşanmaktadır.

Son zamanlarda ise vakıflaşma faaliyeti yoğunlaşmıştır. Bu vakıflar arasında şunlar sayılabilir : Semah Vakfı, Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı, Ehli Beyt Vakfı, Şahkulu Sultan Külliyesi Mehmet Ali Hilmi Dedebaba Araştırma, Eğitim ve Kültür Vakfı, CEM(Cumhuriyetçi Eğitim ve Kültür Merkezi) Vakfı . Önümüzdeki günlerde de birçok vakıf ve derneğin kurulacağını söylemek yanlış olmaz.Yine Avrupa ülkelerinde kurulmuş iki yüzü aşkın Alevi derneği bulunmaktadır. Bu kuruluşların tamamına yakını şu anda Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu (AABF) çatısı altında bulunmakla birlikte AABF'ye bağlı olmayan dernekler de bulunmaktadır.

Yurtiçi ve yurtdışında yaşayan bu örgütlenme faaliyetlerini kısaca sunduktan sonra şimdi de genel olarak sorunları belirtebiliriz. Alevi örgütlenmesinin yaşadığı sıkıntılarda şu genel eğilimler göze çarpmaktadır. Son tahlilde bu sıkıntıların “temsil” ve bununla ilintili “meşruiyet” olguları ile bağlantılı oldukları görülmektedir.

Bu nedenle aslında bütün dernek ve vakıflarca desteklenmesi gereken çeşitli girişimler, karşılıklı çekememezlik, Aleviliğe ilişkin yorum farklılıkları ve girişimci kadronun aslında bu harekette yer alması gereken birçok insan veya kurumu dışlaması gibi nedenlerle ne yazık ki, başarısızlığa uğramaktadır. Bu özet değerlendirmemize kaynak oluşturan iki önemli örnek olay vardır. Bunlardan ilk 1992’ de CEM’in öncülük ettiği “ALEVİ KURULTAYI” girişimi ve diğeri ise 1994’te PİR SULTAN ABDAL KÜLTÜR ve HACİBEKTAŞ KÜLTÜR derneklerinin öncülüğünde bir grubun yürüttüğü ALEVİ-BEKTAŞİ TEMSİLCİLER MECLİSİ girişimidir. Önce “ALEVİ KURULTAYI” girişimi ve sonrasında yaşanan gelişmeleri özetleyelim: 1992’deki bu girişimin aslında çok kapsamlı ve yeterli bir ön programı vardı. Ancak daha yaşama geçirilmeden, Pir Sultan Abdal Kültür Derneği’nin başı çektiği bir grup tarafından benimsenmedi. Bunun üzerine bu girişimin sahibi CEM grubu, bu bölünmüşlüğün kurultaya yansımalarının söz konusu olabileceğini ve bu şekilde de Alevi hareketinde bölünmüşlüğün tescil edilmiş olacağını dile getirerek “ortam uygun değil, halkın bu sürece hazırlanması gerekiyor” diyerek kurultayı erteledi.

1992’deki bu girişimi olumlu karşılamamış olan dernek ve kişilerin öncülüğünde bu kez 1994’te “ALEVİ-BEKTAŞİ TEMSİLCİLER MECLİSİ” girişimi başlatıldı. Yeterli katılımın çeşitli nedenlerle sağlanamadığı bu mecliste egemen belli gruplar olarak AABF, Pir Sultan ve Hacı Bektaş Kültür Dernekleri ve Semah Vakfı görülmektedir. Kimi toplantılarını gözlemci olarak izlediğim bu girişim kısır tartışmalar bütün vakıf, dernek, dede, yazar gibi unsurları içermemesi ve kimi kişi ve grupların dışlanması nedeniyle sağlıklı bir şekilde doğmuş oldu. Bu sağlıksızlık nedeniyle

olacak bugünlerde bu eksiklikler giderilmeye çalışılıyor. Çeşitli dernek ve vakıf başkanlarıyla yaptığım görüşmelerden, “Alevi-Bektaşî Temsilciler Meclisi” şeklinde yeni bir yapılanmanın oluşturulacağını söyleyebiliriz.

Sonuç olarak Alevi örgütlenmesi temsil, meşruiyet, dar kadro şeklinde sıralanabilecek geçiş aşaması sıkıntılarını yapısında barındırıyor. Bu geçiş aşamasının doğal bir sonucu olan bu bütünleşmeme probleminin yakın bir gelecekte çözülmesi de pek mümkün görünmüyor. Siyasal anlamda temsil ve meşruiyet sorunlarının tek çözüm yolu, herkesi kapsayan, yürütme kadrosunun liyakatlı, tutarlı ve saygın kişilerden oluştuğu sağlıklı bir yapılanmanın oluşturulmasıdır. Böyle bir yapılanmanın ülkemiz sivil toplum ortamına yeni bir dinamizm getireceğinden kuşumuz yok.

Yaşanan bu yoğun örgütlenme faaliyetlerine rağmen araştırma alanına ilgi duyulmadığı görülmektedir. Alevilik konusu hem Devlet ve üniversitelerce, hem de Aleviliğe hizmet iddiasında bulunan dernek ve vakıflarca ne yazık ki ihmal edilegelmiştir. Özellikle Türkiye’deki örgütlerin bu tutumları oldukça üzücüdür. Gereksiz birçok alana kaynak aktaran bu örgütler konu araştırma olunca ilgilenmemektedirler. İnaniyoruz ki bu nedenle birgün tarih önünde hesap vermek zorunda kalacaklardır. Türkiye’deki Alevi örgütlerinde bu konuda herhangi bir somut çaba görülmezken, Avrupa’da iki yeni araştırma kuruluşunun kurulduğunu görüyoruz. Bu oldukça memnuniyet verici bir gelişmedir. Alevi-Bektaşî Kültür Enstitüsü ve Avrupa Alevi Akademisi adlarını taşıyan bu iki yeni araştırma kuruluşunun akademik gereklere uymak koşuluyla, Alevilik araştırmaları alanına yeni bir dinamizm getireceğini umuyoruz.

Aleviler bugüne kadar sosyal demokrat ve sol siyasal partilere yönelmişlerdir. Ancak küçük miktarda da olsa başka partilere oy verenler de bulunmaktadır. Her ne kadar bu zamana kadar destekledikleri siyasal partilerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne gönderdikleri milletvekillerinin kendilerine pek sahip çıkmadığı ortadaysa da oyların sol partilere gitmeyi sürdüreceğini söyleyebiliriz.

Bugün kentleşen Aleviliğin bu yeni duruma özgü sorunlarla karşılaştığı görülmektedir. Köyden kentlere göçlerin yoğunlaştığı 60’lı yıllardan bu yana yaşanmakta olan bu sorunları şu şekilde özetleyebiliriz: Göç sonucunda kitleler kendilerini yeni bir toplumsal ve ekonomik yapılanmanın içerisinde bulmuşlardır. Kırdan varolan toplumsal kurumların yerlerini şehirlerde yeni kurumlar almışlardır. Bu bağlamda Dede-talip ilişkileri de kopmuş Alevilik konusunda o zamana kadar devam eden sözlü bilgi aktarımı sekteye uğramıştır. Bunun bir sonucu olarak kitleler inançları hakkında büyük bir bilgisizleşme sürecine girmişlerdir. Özellikle genç kuşak bu konuda bir boşluk içerisinde bulunmaktadırlar. Özellikle 1990 sonrasında yüzlerce saz ve semah kursları açılmakla birlikte bunlar bilgilenme ihtiyacını gidermekten yoksundur. Aleviliğin tarihsel, sosyal

ve dinsel köklerinin halk kitlelerine doğru bir şekilde ulaştırılması zorunludur.

SİVAS VE GAZİ OLAYLARI

Sivas Olayı daha doğrusu katliamı (2 Temmuz 1993), Türkiye tarihine kara bir leke olarak geçen olaylardandır. Ayrıca bu olay Türkiye'nin ne hale geldiğini sergilemesi bakımından da dikkat çekicidir. Olay Cumhuriyet Gazetesi'nde "Şeriatçılar Ayaklandı" manşeti altında şöyle yer aldı: "Olaylar Aziz Nesin'in Sivas Valiliğinin desteğinde yapılan Pir Sultan Abdal Şenliği'ndeki konuşmasına aşırı dinci kesimlerin gösterdiği tepkiyle başladı. Kitaplarını imzalarken tartaklanan Nesin, çevresindekilerce kurtarıldı. Pir Sultan ve Atatürk heykellerine saldıran göstericiler valilik, kültür merkezi ve şenliğe katılanların sığındığı Madımak otelini kuşattı. Kentteki 400 polis yetersiz kaldı. Kentte 2 gün sokağa çıkma yasağı ilan edildi... Sayıları yaklaşık 10 bine ulaşan göstericiler, kentteki birçok bina ve aracı tahrip etti. Valinin su sıkarak kalabalığı dağıtma isteğine RP'li belediye başkanı karşı çıktı. Otel çevresindeki kuşatmayı daraltan göstericiler önce oteli taşıdı. Otel lobisine giren 50-60 gösterici etrafı ateşe verdi. Yazarları linç etmek için yukarı çıkmaya çalışanları polis güçlkle engelledi. Olay yerine güçlkle ulaşan güvenlik güçleri havaya ateş açarak kalabalığı dağıttı...Sivas'taki kanlı olaylar kentteki yerel gerici basının Pir Sultan Abdal Şenlikleri'ne karşı tavır almasıyla başladı. "

Sivas'ta devletin güvenlik güçlerinin gözleri önünde gerçekleştirilen 37 canın hunharca öldürülmesiyle sonuçlanan bu kanlı olay aslında ne Aziz Nesin, ne de Salman Rüşdi'nin "Şeytan Ayetleri" kitabıyla ilgilidir. Bu olayı bu gibi yapay nedenlere bağlayanlar, olayın gerçek nedenlerini gizlemeye çalışmaktadırlar.

Sivas'ta yüzyıllar önce deyişlerinden başka silahı olmayan büyük Ozan Pir Sultan Abdal'ı asanlar da, 37 masum canımızı katledenler de aynı gerici ortaçağ zihniyetinin temsilcileridir. Modern, laik bir Türkiye'yi istemeyen ve cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan din ticaretiyle beslenen bu zihniyet, kendi düşüncelerinin dışında hiçbir düşünceye yaşama hakkı tanımak istememektedirler. Gerici zihniyet bu olay sonrasında birlik ve beraberlik edebiyatına yönelmiştir. Oysa yüzyıllardır yaşanan olaylar ortaya koymuştur ki, birlik ve beraberliği bozan da istemeyen de kendileridir.

Tabiki olayın baş sorumluları iktidarı ellerinde tutanlardır. Ancak onlar kendilerini kurtarmak için vali ve emniyet müdürünü görevden alarak durumu kurtarmaya çalışıyorlar. İktidarda bulunanlar olaylarda yurttaşlarını koruyamadıkları için siyaseten sorumludurlar. Ancak ne acıdır ki demokrasi geleneğinin hala sakat olduğu ülkemizde siyasi ahlak kavramı henüz gelişmemiştir. Siyasal ahlak yoksunluğu birçok olayda ortaya çıkmaktadır. Siyaseten sorumlu idarecilerimizin ve devletin halkın gözünde zedelenen güveni onarabilmelerinin bir tek yolu vardır. O da 37

masumun yaşamını yitirdiği bu olayın suçlularını bularak hakettikleri cezaları vermek. Devlet halkının huzurunu, güvenliğini ve refahını sağlamakla yükümlüdür. Sivas olayı gözönüne alındığında devletin yükümlülüklerini yerine getirmediği görülmektedir.

7 Eylül 1994 geceyarısı Karacaahmet Cemevi inşaatının Refah Partili İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından yıkılması olayı da 1980 sonrasına damgasını vuran olaylardandır. Bu olay bir anda ülke gündemini işgal etti. Daha önce Alevilerin haklı taleplerine kulaklarını tıkayan ve milyonlarca Alevinin inanç ve kültürlerini yok sayan medya ve siyasiler ikiyüzlü bir şekilde Karacaahmet Dergahına akın ettiler. Halkın sahip çıkması sonucunda Belediye geri adım atmak zorunda kaldı. Cemevi inşaatına devam edildi ve bugün Alevilerin önemli merkezlerinden biri olarak faaliyet gösteriyor.

Gazi Mahallesi'nde Mart 1995'te yaşanan olaylarda Türkiye tarihinin utanç verici sayfalarından birini oluşturmaktadır. Gazi Olayları ülkemizin hem etnik, hem de mezhep alanlarında çok hassas bir durumda olduğunu bir kez daha gösterdi. Olaylar 12 Mart gecesi Gazi mahallesinde kahvelerin taranması üzerine başladı. Bunun üzerine İstanbul'un çeşitli bölgelerinden akın akın Gazi mahallesine gelen kitleler olayı protesto etmek istiyorlardı. Ancak bu olaylar sırasında güvenlik güçlerinin kontrolü kaybetmeleri sonucunda ve olayların Ümraniye Mustafa Kemal mahallesine de yayılması sonucunda 20'den fazla yurttaşımız yaşamını yitirdi.

Tüm bu olaylardan devletin daha önce birçok kez olduğu gibi son olaylarda da yetersiz kaldığı ve halk nezdinde güven erozyonuna uğradığı görülmektedir. Devlet bu güvensizliği gidermek için öncelikle bu olayın sorumlularını, yani 12 Mart gecesi kahveleri tarayanları bulmak, yargılamak ve cezalandırmak zorundadır. Yine devlet Gazi Mahallesi ve Ümraniye'deki olaylarda kurşunlarla öldürülen yurttaşlarımızın kimlerce, sivil ya da polis öldürüldüğünü de bir an önce bulmak ve adalete teslim etmekle yükümlüdür. Olaydan bu yana iki yıl geçmesine rağmen bu konuda herhangi bir ilerleme sağlanamamıştır. Ayrıca bu olaylar Türkiye'nin uluslararası alandaki imajını da oldukça olumsuz yönde etkilemiştir.

Sözedilmesi gereken bir diğer olay da "Kızılbaş" adı üzerine yaşanan tartışmalardır. Bilindiği üzere tarihsel olarak Alevilerin bir diğer adı da "kızılbaş"tır. Osmanlı iktidarı ve bazı sünni gruplarca Kızılbaş adına yönelik insanlık dışı propagandalar yürütülmüştür. Utanç vericidir ki bu durum zaman zaman gündeme gelebilmektedir. Bugün olmuş Türkiye'de satılan kimi sözlüklerde kızılbaş sözcüğü küçümseyici anlamlarda kullanılmaktadır. Ancak sevindirici olarak kamuoyunun uyanık tavrı ve aydın sünnilerin de katkısıyla bu çağ dışı zihniyet gereken yanıtı almaktadır.